

Zlati jubilej trzinske šole

V Trzinu je ljudska šola praznovala dne 27. junija 50 letni jubilej svoje ustanovitve. Na predvečer je šolsko poslopje zažarelo v električnih lučicah in hiše po vasi so se odele v zastave; ob 9 zvečer so bivši trzinski učenci v Domu uprizarili »Dimeža«, igro šestdejanke, ki ima svoje pozorišče v naši vasi. V nedeljo po sv. maši, darovani za umrle šolske dobrotnike in učence, je bila otvoritev šolske razstave v šoli.

V eni sobi so bila kar natrpano razstavljena najrazličnejša, prav lična dekliška in deška ročna dela, pa pismeni in risarski izdelki šolarjev. Ljudje so strmeli ob lepoti in pestrosti teh izdelkov. Koliko skrite sile in svežosti je v mladih dušah, če jih zna učitelj privabiti v življenje. Učenci so razstavili najraznovrstnejše izdelke; predmete iz kartona, večinoma vse pobarvane z narodnimi ornamentami (mape, okvire za slike in cvetlične lončke, košarice iz raznih geometričnih oblik, geometrične like...), pletenje iz rafije, leseni izdelki v miniaturni (prav lično sobno pohištvo, čebelnjak, vodnjak, razno gospodarsko orodje...), dalje glinasti izdelki (kipci za jaslice...), risanje na steklo in glinaste vaze, rezbarija itd.

Ob tej priliki bodi povedano, da je papir za vso kartonažo in druga ročna dela podarila Bonačeva tvornica na Količevem, za kar se ji na tem mestu izreka najlepša zahvala.

Tudi pri dekliškem ročnem delu so bile zastopane najrazličnejše tehnike.

V drugi učni sobi pa nam je bil podan ves razvoj trzinske šole tekom njenega 50 letnega obstoja v slikah in tabelah. Le-te so nam kazale ustanovitve in dobrotnike naše šole, učitelje, katehete, šolske nadzornike, umrle šolarje, v vojni padle bivše trzinske učence, domačine - izobražence, številne naše izseljence, ki so kot otroci posejali trzinsko šolo, razne tečaje, ki jih je priredila trzinska šola, in točno statistiko vseh v preteklih 50 letih šolo obiskujočih šolarjev, ki jo je izpopolnjevala tabela: bivši učenci po poklicih. Zadnji dve tabeli sta nam jasno pokazali številno otrok v posameznih letih in kakšne poklice so dosegli bivši učenci, kje so si zgradili svoj dom ali v domači vasi ali izven rojstnega kraja, mnogi celo v pusti tujini, in prav na te nas je ravno naša šolska razstava navezala v tesnejši ljubezni.

Vsako tabelo, kakor je bilo že zgoraj povedano, so po možnosti poživljale slike — fotografije, večje ali manjše oblike, kakršne je bilo pač možno zbrati skupaj iz dobe 50 let. Zelo popolna je bila zbirka vseh katehetov na šoli, medtem ko od učiteljstva, na žalost, ni bilo mogoče dobiti vseh fotografij. Ta primer nas zopet jasno opominja, kako umestna bi bila obvezna uvedba šolskega albuma na vsaki šoli, na kar nas opozarja že tovariš G. Leder v »Učit. tovarišu« iz leta 1936., št. 46. Brez točno pisanih kronik in skrbnega arhiva je seveda statistično in zgodovinsko-razvojno razstavo šole težko prirediti.

Popoldne ob 2 je krenil izpred šole v cerkev k litanijam slavnostni sprevod, med katerim je svirala domžalska godba. Spreveda so se udeležili poleg šolarjev skoraj vsi vaščani in mnogi prijatelji šole od blizu in daleč. Poseben izraz so dale sprevedu narodne noše. Po končanem cerkvenem opravilu je krenil sprevod v Dom, kjer je bila slavnostna akademija, katero je prav posebno poživljal mladinski pevski zbor.

Slavnostni govornik, prosvetni inspektor g. profesor J. Dolenc, je podal jasno sliko o

koristi šole, katehet g. A. Orehar pa je govoril o razmerju šole do cerkve. Šolski upravitelj je v uvodnem govoru orisal razvoj in zgodovino šole.

Nekaj zanimivejših podatkov iz zgodovine trzinske šole!

Ustanovljena je bila januarja 1887. S tem dnem se je začela nova doba trzinske zgodovine. Šola je postala Trzinem skupen dom, iz katerega je izhajala pobuda za napredek naše vasi.

Trzinci so poprej pohajali v Mengeško šolo. Da bi pa otrokom olajšali šolski obisk, zato so se začeli zanimati za lastno šolo. V lepi slogi so si zgradili s tlako leta 1886, pritično stavbo za enorazrednico. Tedanje oblasti so odobraval in tudi denarno podprle to akcijo, deželni odbor 400 gld., kranjska hranilnica 300 gld. Veliko vsoto je podaril tudi domačin g. župnik Martin Narobe in menegiški župnik Iv. Zorec. Največji dobrotnik šole in mecen Trzina je pa g. baron Lichtenberg iz gradu Habach. Ta je denarno in v naravnih ljah največ dal za šolo in ji tudi pozneje ostal vedno naklonjen ter bil 25 let krajevni šolski nadzornik. Za obdarovanje najboljših učencev pri tako imenovanih »očitnih izkušnjah« ob koncu šolskega leta, je največ prispeval on in župnik Zorec. Večkrat je povabil otroke pred grad in jih tamkaj pogostil.

Šolarjev je bilo vedno več, zato so za šolo vneti vaščani dvignili šolsko poslopje v eno nadstopje leta 1908. in otvorila se je dvorazrednica. Da bi se dosegli še boljši učni uspehi, je bila šola leta 1925. razširjena v tri-razrednico.

Učitelj(ice) je službovalo na šoli do danes 14. Živa kronika 50 letnemu jubileju bi bil šolski upravitelj g. Luka Blejec, ki je 38 let služboval na šoli in ga krije že črna zemlja. Bil je mož širokega obzorja, delaven in vesten, kar nam izpričuje skrbno pisana kronika. Najzaslužnejša učiteljica pa je gđ. Kocijančičeva, ki je tako nenadoma preminula ob koncu našega jubileja na Vidov dan. (O njej je priobčil naš list daljši članek v zadnji številki.) Nekdanji učitelj(ice) so še: Grebene Ana, Močnik-Terpinc Frančiška, Pajter-Leskovec Pavla, Rus-Janežič Barica, Završnik Ferdinand, Svoljšak-Hiti Marija, Venturini Oskar, Sieherl Slavko, Čermelj Lidija, Arrigler Anton. Katehetov je poučevalo 16.

Trzinska šola je dala 2 duhovnika, 2 učitelja, 4 učiteljice, 2 jurista, 2 medicince, 2 profesorja, 5 redovnic, 1 redovnika in več drugih uradnikov.

Šola pa ni nudila le otrokom potrebnega znanja, ampak je imela vedno na stežaj odprta vrata tudi šoli odrasli mladini. Saj je več let imela stalen šolski oder, kamor se je mladina zatekala k nadaljnji izobrazbi pod vodstvom učiteljstva. Iz te potrebe in pobude šole se je dvignil tudi prosvetni dom. V šoli so se prirejali tudi kmetijski in gospodinjstvo nadaljevalni tečaji.

Nadaljnji program akademije je obsegal še Fr. Ločniškarjevo deklamacijo: »Ob 50 letnici«, »Živa slika«, Ribičičeva igrice »Šolska proslava«, zborna deklamacija »Lipa — o šola naša«.

Po proslavi je bila vsa šol. mladina pred Domom pogoščena. Udeleženci šolske proslave pa so se radovali ob godbi in petju med mladino, ki se je proti večeru radostno razšla na svoje domove.

Alojzij Intihar.

Naša gospodarska organizacija

Učiteljski dom r. z. z. o. z. v Mariboru

ima svoj redni letni občni zbor v soboto, dne 7. avgusta 1937. ob 10. uri v penzionatu Učiteljskega doma v Mariboru, Kosarjeva ul. 40 s sledečim dnevnim redom:

1. Zapisnik zadnjega občnega zbora.
2. Čitanje revizijskega poročila.
3. Poročilo načelstva o poslovanju zadruge v poslovnem letu 1936/37.
4. Poročilo nadzorstva o računskem zaključku za poslovno leto 1936/37.
5. Poročilo kuratorija penzionata o poslovanju v poslovnem letu 1936/37.
6. Slučajnosti.

V Mariboru, dne 14. VII. 1937.

Rajšp Josip, s. r., Blažič Stefan, s. r.,
načelnik, tajnik.

Radi številnih sprememb v naslovih in počitnic se članstvo ne bo vabilo osebno pismeno, ampak samo v stanovskem glasilu in dnevnem časopisu (§§ 18., 29., 30. in 31. pravil).

Učiteljska tiskarna

—t POSTNINE PROSTO pošilja Učiteljska tiskarna naročene zvezke, potrebščine vsem upraviteljem in sreskim odborom.

—t NAJCENEJŠE MLADINSKE KNJIGE bodo kmalu pošle. Kdor jih hoče še dobiti, jih mora takoj naročiti. Novo vezane bodo za ceno vezave dražje.

—t MLADI UPRAVITELJI težko uradujejo, dokler ne naroče knjige: Hribski šolski upravitelj. (10 din.)

—t 15 % POPUST dobe zadržniki Učiteljske tiskarne pri nakupu blaga za lastno uporabo. Izkazati se morajo z zadržnimi knjižnicami, ker uslužbenci ne poznajo vseh osebno.

Učiteljski pevski zbor JUU

Emil Adamič

—pev Poziv na pevski tečaj. Na zborovi skupščini, ki se je vršila 5. julija t. l. ob priliki petdnevnega pevskega tečaja, se je soglasno sprejel sklep, da priredimo v jeseni v Ljubljani koncert. Navzoče članstvo se je izjavilo za potreben zadnji pevski tečaj pred koncertom, ki se bo vršil pred pedološkim

Stanovska organizacija JUU

Iz izvršnega odbora

—iz Ivanu Dimniku, predsedniku Jugoslovenskega učiteljskega združenja — Beograd. — Sarajevo 9. jula. — Učiteljstvo Drinske banovine sa godišnje skupštine pozdravlja Tebe i saradnike kao pobornike narodnog i državnog jedinstva, neumorne radnike na kulturno prosvetnom polju i neustrašive borce za zaštitu pravnog i materijalnog položaja učitelja. Istorijska će cijeniti vaša djela. — Predsednik Bilčar.

—iz G. Ivanu Dimniku, predsedniku Jugoslovenskega učiteljskega združenja — Beograd. — Split. — Banovinska skupština srdačno pozdravlja želeći uspeh u radu za dobro škole i učiteljstva. — Predsednik Marko Stojanac.

—iz Brzobjavne pozdrave izvršnemu odboru JUU v Beogradu so poslala iz svojih zadnjih zborovanj sledeča sreska društva: Imotski, Ogulin, Milno, Jajce, Krk.

—iz Izvršnom odboru Jugoslov. učiteljskega združenja Beograd. — Zagreb 12. avgusta 1937. — Banovinska skupština drugarski pozdravlja želeći od Izvršnega odbora uspešan rad za dobro škole i učiteljstva.

Uprava.

Iz društev

= JUU — SRESKO DRUŠTVO LITIJA sporoča: V začetku počitnic so pristojni funkcionarji pregledali članski imenik. Večina članov je zadostila društvenim obveznostim: članarini, podpornemu fondu po 3 din na mesec, plačali pa so tudi po 3 din za pravila. Apeliramo na vse zaostankarje, naj uredijo zaostanke ob prejemu avgustove plače. Dolžni znesek jim je bil javljen pred koncem leta. Vsi člani, ki bodo tekom počitnic zapustili zaradi premestitev srez, naj uredijo zaostanke v avgustu ali vsaj do 5. septembra (lahko v dveh obrokih). Kdor ne bo uredil zaostankov do takrat, bo predan za izterjanje advokatu. V tem smislu smo bili prisiljeni odkloniti tudi vse prošnje, da bi počakali z izterjanjem dolgov. Učitelji-pripravniki, ki so prosili za znižanje članarine do konca maja, so prejeli že obvestila o ugodno rešenih vlogah. Vse ostale prošnje, ki so dospele na sekcijo v juniju, so bile zavrnjene zaradi prekasnega termina. Če bo letošnja banovinska skupščina omogočila znižanje članarine za pripravnike, apeliramo na vse pripravnike našega sreza, da vložijo prošnje za delni odpis članarine že takoj ob začetku šolskega leta. — Odbor.

Poročila

+ JUU SRESKO DRUŠTVO KRŠKO je zborovalo dne 19. junija t. l. v Kostanjevici. Navzočih je bilo 46 članov, t. j. 37%.

Pred prehodom na dnevni red je pozdravil tov. predsednik vse navzoče, zlasti pa predavatelja tov. Vrance in sres. pristava Puca. Ugotovi, da se je vršilo zadnje zborovanje v Kostanjevici še v predvojnem času. — Nato poda besedo tov. Herbštu, ki poroča o predsedniškem zboru.

Sledilo je tajniško in blagajniško poročilo.

Predavatelj tov. Vrance se predvsem zahvaljuje za pozdrave in poudarja, da se je rad odzval vabilu za predavanje, kajti slišal je, da se je učiteljstvo krškega sreza že močno poglobilo v novodobni pouk. Tudi so mu nekateri tovariši že znani z raznih pedagoških tečajev.

Govoril je o strnjnem pouku v teoriji in praksi. Svoje predavanje je usmeril tako, da je dal povod k razpravi o knjigi. Omenja, da je strnjen pouk klic nove dobe.

V svojem diagramu, ki ga je narisal na tablo, nas je povedel daleč nazaj v predvojni čas, v čas srednjeveškega fevdalizma, gospodarskega liberalizma, nato v povojno socialno razgibano dobo. V predvojnem stanju šolstva vlada nekaj individualizem, po vojni pa prehaja v nekaj kolektiv.

Grafično nam je pokazal, kako se je z razvojem gospodarstva razvijala druga panoga — psihologija. Pokazal nam je razvoj od Johna Sweba in Wundta preko raznih predvojnih struj psihologije do Sprangerja, Adlerja, Freuda in raznih drugih pedagogov.

Poudarja, naj bi današnja šola ustrezala razporednosti razvoja v gospodarstvu, pedagogiji, psihologiji in v vsem drugem.

Pod nam grafikon o predmetnem pouku, delavnem pouku, koncentraciji in strnjnem pouku, ter nam tudi na konkretnem primeru »obravnavo toplomera« kaj lepo poda razvoj obravnave v vseh štirih primerih. Pripominjal nam je, da je bistvo in izhodišče strnjnega pouka življenje, kateremu pa je zopet podlaga gospodarski razvoj. Zato pa je ravno potreba predvsem spoznavanje strukture domačega kraja. Ob koncu je še omenil ovire za izpeljavo strnjnega pouka, prenapolnjenost razredov, nestalnost, denarna kriza itd., ki že danes splošno dušijo rast našega šolstva.

kongresom v dneh 23., 24. in 25. avgusta. Na tečaju odsotnemu članstvu smo poslali posebno okrožnico z opozorilom na te sklepe zbora. Prav tako smo vsakega prosili, da pošlje svojo izjavo glede udeležbe. Od večine smo odgovore že prejeli, pričakujemo še izjav moških glasov, posebno drugih basov. — Pevke in pevci! V počitnicah imate dovolj časa, da pregledate svoje predale, v katerih leže slučajno pozabljene note starejšega ali novejšega datuma. Prinesite jih na prihodnji tečaj s seboj, da jih vrnete arhivarju!

Debata k predavanju se ni razvila v večjem obsegu, ker knjiga o kateri se je vršilo predavanje še ni izšla.

Za svoje predavanje je žel obilo zahvalo. Tov. Jurančič stavi sledeča dva predloga: 1. Učiteljsko društvo za krški srez zahteva od sekcije in centrale JUU, da se sestavi rang-lista učiteljstva po srezih, s katerimi se ugotovi napredovanje učiteljstva.

2. Organizacija naj pozove organizirane člane, da pojasnijo, kako so nekateri izmed njih bili premeščeni med šolskim letom po prošnji na nerazpisana mesta, ker je to proti obstoječim zakonom in uredbam.

Predloga se soglasno sprejmeta.

Tov. Jurančič prečita svoj načrt za proučevanje vasi in predloga, da se vrši zborovanje krožkov v septembru. Za skupno zborovanje se določi oktober in naj bi se vršilo v Krškem.

Za sklicatelje krožkov se določijo:

1. Hrovat Ivo za krški del,
2. Herbst Pavle za kostanjevski predel,
3. Zdešar Henrik za Mirensko dolino.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO GORNJI GRAD je zborovalo dne 12. jun. 1937. v Gornjem gradu. Navzočih 28 tov. = 62 %.

Pred zborovanjem so imele tovarišice kratek sestanek, na katerem so sklenile, da posebnega odseka ne bodo ustanovile, imele bodo pa svoje sestanke pred vsakim zborovanjem, da se bodo pogovorile o eventualnih predlogih za zborovanje in sploh o zadevah, ki se tičejo predvsem in neposredno učiteljic.

Zborovanje se je vršilo po običajnem dnevnem redu. Tov. predsednik je podal situacijsko poročilo, dalje poročilo o predsedniškem zboru, o občnem zboru »Slov. šolske matic« in o »Roditeljskem listu«, ki ga bo izdajala »Pedagoška centrala« v Mariboru.

Po čitanju dopisov je predavala tov. J. Golež o »Pomeni poklicnega dela za ženo«. Podala je zgodovino žene in poklicnega udejstvovanja in vzroke, ki so ženo privedli v poklice, na to je nanizala vzroke nasprotovanja ženinemu poklicnemu udejstvovanju in prešla na pomen, ki ga ima poklicno delo za ženo, in sicer: za mater kot vzgojiteljico, za ženo kot človeka, ki je možu enakovredna, in za ženo kot osebnost, ki se more graditi le na podlagi gospodarske, družabne, duhovne nezavisnosti. Da bo to mogoče, je treba reformirati dekliško vzgojo, treba pa je tudi moža vzgojiti, da bo spoštoval njeno prizadevanje in upošteval njeno delo.

Za predavanje je žela sicer tov. predavateljica splošno odobravanje, toda stvarna debata se ni mogla razviti, kar je deloma razumljivo z ozirom na temo predavanja...

Na zborovanju so se sprejeli razni poslovniški in predlogi za banovinsko skupščino.

1. Enkratna brezplačna vožnja v letu.
2. Kuluk naj se odpravi.
3. Šol. upravitelji naj prejemaajo za svoje delo nagrado.
4. Monopol šolskih zvezkov in knjig naj se odpravi.
5. Stanovski tisk in »Mladinska matica« naj se reformirata.

Tov. nadzornik je podal nekoliko pripomb k »Pravilniku o vzdrževanju nar. š.

Šol. nadzornik tov. Jos. Korban se nato poslovil od zbranega učiteljstva, ker odhaja v pokoj. Vsem polaga predvsem na srce skrb za šolsko mladino in vestnost v službi, v izvenšolskem delu pa naj bo naloga učiteljstva zblizanje šole in doma.

V imenu učiteljstva se poslovil od tov. nadzornika tov. predsednik s prisrčnimi besedami, ki jih je govoril kakor iz srca vseh zbranih. Kljub svojem položaju je g. nadzornik znal vedno spraviti v sklad dolžnosti, ki sta mu jih nalagala zakon in služba, s tem, kar mu je nalagalo tovarištvo. In bil nam je vsem najboljši stanovski tovariš, njegovo očetovsko srce pa se je pokazalo ob nadzoru. Spominja se ga kot mladinskega pisatelja in mu želi, da bi še dolgo v miru užival zasluženi pokoj. — Učiteljstvo se je z dolgotrajnim odobravanjem pridruživlo predsednikovim besedam in se prisrčno poslovilo od svojega izredno priljubljene nadzornika, Hudales Oskar, preds. Jadviga Golež, taj.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO KRANJ je zborovalo v sredo dne 9. junija v narodni šoli v Lomu nad Trzinom. Predsednik tov. Rant je pozdravil navzoče tovariše in obžaloval nezanimanje tovarišev za stanovske zadeve, saj je bil odziv na zborovanje le malenkosten. Nato se spominja zgodovinskega dogodka majniške deklaracije, počasti umrlega škofa Ucelinija in čestita tov. Ločniškarju na imenovanju za predlednika za radovljiški srez.

Poročilo o zboru predsednikov poda predsednik tov. Rape. Po končanem referatu poda še nekaj podatkov o stanju kontraktualnega učiteljstva in o napredovanju sreski šolski nadzornik tov. Rupret.